

BØRGE LETH

Børge Leth blev født i 1924 og boede på Ajstrupvej 10 og Søndermarksvej 5 (Malling) i sin barndom. Erindrungen er indsendt af Beder-Malling Egnsarkiv. Læs her erindrungen i sin fulde længde.

“SOM JEG HUSKER MALLING” 1924-1944 AF BØRGE LETH

Lidt om “forfatteren”

Jeg er født i Malling den 10. oktober 1924 i “Malling hus”, Ajstrupvej nummer 10. Min far var installatør Rasmus Leth, søn af Niels Christian Leth i over Randlev. Min mor var Helga Henrietta Leth, datter af Martinus Nielsen, Kontrollør på Odder svineslagteri.

Startede min læretid som elektriker hos firmaet Ladegård & Co. i Odder den 1-10-1939, og bestod svendeprøven den 1-11-1943, 19 år gammel.

Tjenestegørende ved forsvaret fra 20-11-45 til den 31-7-1957, på dette tidspunkt søgte jeg min afsked, som overfenrik i forsvarets krigsmaterielforvaltning, på grund af immigration til Canada.

Preliminær eksamen AHMS kursus 1948.

Polyteknisk læreanstalt – specialklasse 1950, på mikrobølgelaboratoriet, under Professor Oskar Nielsen og Ingeniør Rechnagel.

Radar Skole 1951 klasse A1-22 Army Signal Krops, Fort Monmouth, New Jersey U.S.A.

Ford Motor Co. Canada, Oakville samlefabrik 1957-1962, arbejdede som elektriker i reparationsafdelingen for punktsvejsmaskiner.

1962 udnævnt til formand, ansvarlig for installation og vedligeholdelse af svejsmaskiner.

1971 udnævnt til generalformand, ansvarlig for vedligeholdelse af alle elektroinstallationer på fabrikken.

1974 udnævnt til svejseingeniør, ansvarlig for alle procedurer vedrørende pistol- og multipunktsvejsning.

1985 pensioneret, men fortsatte som rådgivende ingeniør til 1989.

Blev gift i 1947, med Milly Ruth Leth, født Pedersen, vi har to børn. En søn Robert som er computeringeniør i Halifax og en datter Alice som er bosiddende i London Ontario.

(Note fra Arkivet: Børge Leth døde den 24. august 2010 i Canada)

TIDLIGSTE BARNDOMSERINDRINGER

I 1927, da jeg var tre år gammel, byggede mine forældre hus på matr. nummer 13CZ, nuværende adresse; Søndermarksvej 5 i Malling.

På daværende tidspunkt havde vi ikke gadenavne og husnumre.

Min far var Installatør for firmaet Ladegård & Co. i Odder, vi havde telefon nummer 38, som blev benyttet meget af naboerne.

Vi havde en dejlig stor have, og faktisk selvforsynende med grøntsager. Af fjerkræ havde vi høns, gæs, ænder, duer og desuden en gris, som blev slagtet ved juletid.

Nutidens moderne bekvemmeligheder havde vi ikke mange af bortset fra elektrisk lys, koldt vand, radio og telefon.

Hver lørdag bragte min mor en stor zinkbalje ind i køkkenet, så varmede hun vand på komfuret, og så blev vi tre børn vasket fra top til tå.

Ved de store højtider gik hele familien til Malling Mejeri, som havde et stort badeværelse. Dette kunne benyttes for den store sum af 25 øre.

På et tidspunkt i min barndom fik vi indrettet en lejlighed på første sal af huset, og jeg husker flere af lejerne.

Den første var Fiskehandler "Åle" Katrine Nielsen. Katrine gik hver dag til Norsminde, og hos fiskerne købte hun så mange fisk, som kunne være i en stor "spånkurv", og var i stand til at bære og sælge den pågældende dag.

Katrine spadserede rundt til sine kunder i oplandet, sommer og vinter, og når hun sent på dagen kom hjem, var hun altid inde hos min mor og drikke kaffe. Senere købte Katrine en jernbanevogn, som blev lavet om til beboelse, og placeret på en grund i Fløjstrup, og hvis jeg husker rigtigt, var det i nærheden af vejen ned til "Mariendal".

Slagtersvend Holger Lind Terkildsen og hans hustru Irma boede også til leje hos os.

Kusk ved købmand Thorstensen, Krestian Nielsen og hustru boede også hos os i

længere tid. Bagervend Herluf Jensen og hans hustru Dagmar, samt deres to børn Jens Erik og Lis.

Herluf Jensen købte vores hus, da vi flyttede til Odder i 1944.

I området indenfor Rønhøjvej, Tværgade, Rodalsvej og Søndermarksvej, var der kun fem huse, beboet af følgende familier:

Rønhøjvej.

I nummer 4 boede tømrer og savværksarbejder Knudsen – se notat. I nummer 6 boede fyrbøder Peder Skov. I nummer 8 kræmmer Mathias Andersen og hans datter Rosalia.

Tværgade.

I nummer 8 boede enkefru Sidsel Jensen og hendes datter Severine Jensen. Sidsel og hendes mand, Søren Jensen, ejede "Augustenborg" på Nymarksvej til 1928.

Søndermarksvej.

I nummer 5 boede installatør Rasmus Leth. Huset på Rønhøjvej nummer 4 stod oprindeligt på hjørnet af Bredgade og Kirkevej. Huset tilhørte "reserveposten" Christian Nielsens forældre. Tømrer Knudsen købte huset til nedbrydning. Materialerne sten og tømmer blev brugt til bygning af huset på nummer 4. Knudsen solgte senere huset til forhenværende gårdejer Jacob Hansen fra Fløjstrup. Murermester Ferdinand Holm ejede grunden på hjørnet af Rønhøjvej og Søndermarksvej og blev drevet som urtehave af fru Holm. Resten af det store areal blev dyrket af gårdejer Jens Sørensen "Stenhøjgård". Senere blev arealet udlagt til kolonihaver og det var der stadig da vi flyttede til Odder i 1944.

SØNDAGSSKOLE

Vi var mange børn der gik i "søndagsskole" hos fru læge Kroman.

Undervisningen foregik i kirken. Det var meget lærerigt. Fruen havde en dejlig måde at fortolke religionen på, så vi børn kunne forstå det. Eleverne fra "søndagsskolen" blev hvert år inviteret til juletræsfest i lægeboligen, hvor vi blev trakteret med chokolade og kager.

JULETRÆSFESTER

Håndværker- og borgerforeningen samt socialdemokratisk forening holdt deres fester på kroen, husmandsforeningen på afholdshotellet. Børnene gik omkring træet og sang de dejlige julesalmer. Derefter blev der uddelt poser med nødder, figner, konfekt og en appelsin. Vi legede gamle sanglege og alle morede sig kongeligt.

DANSESKOLE

Foregik på kroen. Danselærens navn husker jeg ikke, men jeg tror han var fra Stilling. Vi lærte datidens danse; Foxtrot, Two step, Vals, Tretur, Sekstur og Engelsk vals. Skolen sluttede hvert år med stor "afdansningsbal", hvor elevernes forældre var inviteret med, så de kunne se og diskutere hvor dygtige deres børn var. Jeg tror forældrene syntes at pengene til undervisningen var givet godt ud, for børnene lærte jo at vise respekt for det "smukke køn".

GYMNASTIKUNDERVISNING

Foregik om vinteren i Landbrugsskolens gymnastiksal. Det kostede intet, der var altid en af eleverne som havde været på "Ollerup", der gerne ville undervise os drenge. Ingrid Vedel underviste pigerne og som tak for undervisningen "skillede" eleverne sammen og købte gaver til lærerne, som blev overrakt ved gymnastikopvisningen, som blev holdt på kroen.

MOGENSENS TIVOLI

Kom hvert år til byen med hele "gøglet", luftgynger, karruseller, radiobiler og telte med "spilleautomater", hvor der kunne bruges to, fem og ti ører, mange penge dengang.

Jernbanens "grisefold" "Lodsvejen" som den blev kaldt, lå syd for banen, fra Bredgade til Østergårdsvej. På vejen havde banen en stor "grisefold", hvor der altid først på ugen var noget at se på. Ved "grisefolden" afleverede landmændene deres "slagtegrise", som skulle sendes med banen til slagteriet i Odder. Det var en "festforestilling", når grisene nægtede at forcere "rampen" til

jernbanevognene, grisene hylede og portør Sørensen, midt i virvaret, råbte og skreg. Han havde trods alt ansvaret for at grisene kom ind i vognene.

Notat: På lodsvejen havde kommunen et skur til "damptromlen". Området syd for vejen, "Engen" tilhørte Rasmus Jacobsen på "Toftegården".

SKOLEGANG OG UDFLUGTER

Jeg begyndte seks år gammel i "Pogeskolen" hos frøken Højgård. Hjælpelærerinde var frøken Lindby, datter af skovfoged Lindby på "Moesgård".

Det voldte mig stor besvær med skrivningen og regning, for jeg var "kejthåndet", men frøken Højsgård forklarede mig, at alle børn skulle lære at bruge højre hånd til skrivning og regning og efterhånden lykkedes det også.

Vi brugte tavler og grifler dengang og så stavede vi os igennem "Ole Boles A.B.C".

Pigerne lærte også "håndgerning", de syede og strikkede, og inden vi forlod "Pogeskolen", havde alle pigerne blandt andet lavet en "sypose" med deres navn i "korssting" på posen.

Daglig sang vi:

Nu er skolen til ende

og nu hjemad vi går.

Hvad vi lærte derinde

skal vi nok huske på.

KOMMUNESKOLEN

Førstelærer Grymer underviste os i religion, sang, salmevers og skrivning.

Lærer Peder Pedersen underviste os i Danmarkshistorie, regning, geografi, botanik og gymnastik.,

SKOLEUDFLUGTER

De årlige udflugter til Aarhus Teater og Himmelbjerget var store begivenheder, som vi børn glædede os til, og i den forbindelse vil jeg lige fortælle hvordan vi opbevarede "provianten", når vi var på udflugt.

Når vi fik nye sko, gemte vores mødre æskerne, som blev brugt til opbevaring af den medbragte mad og sodavand.

For at lette transporten, var "skotøjsæsken" udstyret med bånd og bærepind. Når vi skulle af sted, samledes vi alle på jernbanestationen og blev stillet op i kø, med hver sin "skotøjsæske" i hånden, og når Grymer var overbevist (vi blev talt mange gange) at alle var til stede, var vi klar til afgang med "Oddergrisen".

AARHUS TEATER

På teaterturen spiste vi vores medbragte mad på Østergades forsamlingshus. Det samme gjorde eleverne fra andre skoler, som også skulle i teateret sammen dag som os.

Naturligvis, når så mange drenge var forsamlet på et sted, opstår der uenigheder og "bondeknolde" ville vi ikke kaldes og mange "knobs" blev udvekslet i baggården af forsamlingshuset.

Men trods "skæg og ballade" havde vi en dejlig dag.

Af stykkerne vi så på teateret mindes jeg særligt "Nøddebo Præstegård" og "Den Indbildske syge".

HIMMELBJERGET

Turen foregik med tog til Silkeborg. Derefter sejlede vi med "Hjejlen" Til Himmelbjerget.

Først skulle vi en tur op i tårnet, for at beundre omegnen. Vi skulle naturligvis også købe "souvenirs" i "Himmelbjergstokken", stod øverst på listen for de fleste, men flag og stokkemærker, var også eftertragtet.

Før vi startede på hjemturen, spiste vi vores medbragte mad, som efterhånden, efter opholdet i "skotøjsæsken", var rystet godt sammen.

LILLEBÆLTSBROEN

Før indvielsen af broen i 1935, havde skolen en dejlig tur til Fredericia og derfra med færge til Strip. Under sejladsen beundrede vi broen, som de fleste af os kun havde set på "richsbilleder".

Jeg kørte over den nye bro første gang i 1937, på vej til sommerferie i Nykøbing på Falster.

På dette tidspunkt var "Storstrømsbroen" ikke færdigbygget, så vi sejlede med færgen fra Orehoved til Masnøsund.

SKOLEKOMMISSIONEN & EKSAMEN

Pastor Kelstrup var ikke blot medlem af skolekommissionen, men som kirkens mand, dens fødte formand.

Derfor indtog han lærerens plads på katederet, den dag der var eksamen. De øvrige medlemmers navne husker jeg desværre ikke.

Den ene dag om året ledede pastoren morgensangen, fadervor og trosbekendelsen.

Derefter overhørte pastoren os i de fag, som vi havde studeret i årets løb. Efter endt eksamen, skrev pastoren karakterer og sit indtryk af undervisningen ind i eksamensprotokollen, som var anbragt på katederet, og så sagde pastoren de forløsende ord, "Børn, I har fri resten af dagen".

SKOLE OG LEGEKAMMERATER

Jeg havde mange gode venner og særligt husker jeg de følgende, fordi jeg kom meget i deres hjem:

Eigil Kirkegård, søn af smedemester Peder og Marie Kirkegård. Smedjen lå på hjørnet af Ajstrupvej og Bredgade.

Eigil havde to ældre brødre, Åge og Villy, en ældre søster, som jeg ikke husker navnet på samt en søster Elin.

Eigil og jeg fiskede i Assedrup å og Bøgeskov mose. Vi samlede også på frimærker.

Michael Nielsen, søn af vognmand Hans og Maren Nielsen.

Vognmandsforretningen lå på hjørnet af Bredgade og lodsvejen til banen.

Michael havde en bror Jens og en søster Edith.

Det var et dejligt sted af lege. Den gamle forretning blev drevet af Arthur og Hans Nielsen. Deres gamle far "Mikkel vognmand", var stadig i live dengang.

Al kørsel foregik med hest og vogn. Jeg husker de havde en kusk som hed "Jens Peter".

Men først i trediverne skete der en stor forandring i forretningen. Michaels far købte en "Ford" lastvogn, og hvis jeg husker rigtig, så var det en årgang 1930, og havde nummerplade X-14-100.

Jeg tror ikke de havde heste, efter Michaels onkel Arthur forlod forretningen for at tage arbejde på oliemøllen i Aarhus.

Hans Jørgen "krølle" Jensen, søn af malermester Frederik Jensen. Krølle havde to brødre, Henning og Ingvar samt en søster Helga, som bor på Søndermarksvej og er nabo til Jørn Andersen, som bor i nummer 5, mit gamle barndomshjem. Jeg havde en dejlig tid sammen med Henning og Krølle. Vi cyklede på ferietur til "Kalø ruin" og Hobro, sammen med Eigil Kirkegård og Gunner Rasmussen. Krølle og Ivar blev uddannet som malere og overtog deres fars forretning. Henning valgte præstegerningen.

Edgar Lind Therkildsen, søn af Steffen Therkildsen, ringer og graver ved kirken. Edgar havde mange søskende, en søster Johanne ? og brødrene Ejvind, Reimer, Holger, Ole, Roar og Charles.

Reimer var gift med landpost Marius Madsens datter og var skræddersvend hos Erhart Nielsen.

Holger var slagtersvend hos Christian Brixen.

Ole var i smedelære hos Christian Andersen.

Edgar blev udlært hos blikkenslager Møller.

Når Edgars forældre var på besøg hos sønnen i København, var Edgar ansvarlig for at ringe solen op og ned, men når vi var ved Ajstrup Strand for at bade, nåede vi ikke altid hjem til tiden og fik solen ringet ned.

Formanden for menighedsrådet fik mange henvendelser på grund af "sløseriet".

Svend Sønnichsen, søn af gårdejer Sønnichsen "Lundshøjgård". Svend havde tre brødre, Torkild, Henning og "Polle" som jeg tror hed Poul, samt en søster som alle i familien kaldte "Putte", hendes navn husker jeg desværre ikke. Som dreng kunne man ikke ønske sig et bedre sted at tilbringe sin fritid, Svends forældre var venlige og gæstfrie.

Til gården var der en meget stor have og markerne strakte sig op til "Malling Bjerger", så legeplads var der nok af.

Om aftenen når hestene skulle hjem, fik vi altid en ridetur. Jeg husker endnu navnene på deres tre heste; Jette, Sorte og Peter.

Høsten var den travle tid på gården og jeg mindes de dejlige høstgilder, som jeg var inviteret med til.

Svend har jeg ikke set siden vi gik i skole sammen, men hans bror Torkild har fortalt mig, at han læste til civilingeniør.

Søren Muller Ingvardsen, søn af Mejerist Ingvar og Karen Ingvardsen, som boede til leje oven på cementstøberiet, i ejendommen Rønøjvej nummer 5, tilhørende murermester Ferdinand Holm.

Søren havde flere søskende, men jeg husker kun hans ældste bror som hed Ejvind. Søren stod i lære hos bagermester Oluf Bonde.

På besøg i Danmark i 1996, læste jeg i "Jyllands Posten", at hotel Terminus i København havde reception for deres konditor Søren Muller Ingvardsen, som skulle pensioneres.

Jeg tror familien Ingvardsen flyttede til Aarhus, før Malling mejeri blev nedlagt. Ingvardsen blev ansat på mejeriet "Vesterbro":

Bendt Jørgensen, søn af Niels Jørgensen, forstander på Landbrugsskolen fra 1925 til 1937, da solgte han skolen til forstander S. Larsen Sørensen. Niels Jørgensen blev redaktør for et landbrugs blad i København.

Bendt havde to søstre; Birgit og Elisabeth. Kønne piger, som var meget beundret af eleverne på skolen.

Bendt og jeg legede godt sammen. Vi byggede "racerbiler" af trækasser og barnevognshjul, kælkede på Larsens Bakke og samlede på frimærker. Mange

dejlige timer tilbragte jeg på skolen. Også om aftenen når der var foredrag med efterfølgende boller og chokolade.

Den bedste foredragsholder, efter min ungdommelige mening, var forfatteren Thomas Olesen Løkken.

Karl Jørgen Rogersen, var søn af tømrermester Åge og Frida Rogersen. Karl Jørgen havde en yngre bror som jeg ikke husker og en søster som hed "Minna". Karl Jørgens mor og bedstemor drev forretning med "fransk vask og strygning". I tømrerforretningen beskæftigedes de tre svende; Christian "Rylle" Nielsen, Alfred Pedersen fra Mallingshus samt en snedker som hed Skov.

Laust Gregersen, søn af Fyrbøder Gregersen stod i lære hos Rogersen og jeg husker han lavede svendestykke sammen med murerlærling Hans Skov. Det foregik i "Tømrergården" som tilhørte købmand Thorstensen og var beliggende på hjørnet af Bredgade og Stationsvej.

Karl Jørgen og jeg tilbragte mange timer i deres sommerhus ved Ajstrup Strand.

Efter nogle år ved søværnet, læste han til ingeniør og giftede sig med Alice Brixen, datter af slagtermester Christian og Anna Brixen.

Michael Jensen, søn af direktør Jensen på Dampmøllen, som også havde en datter, som hed "Maja".

Jeg legede meget med Michael og der var meget at se på møllen, brødfabrikken og savværket.

Vi kom i fyrrummet hos fyrbøder Peder Skov, som viste os hvorledes "dampmaskinen" fungerede.

I møllen regerede møllerne Sørensen og Johansen. Jeg tror også Marius Nielsen og Peder Søgård, som boede i samme hus, Rodalsvej nummer 12, arbejdede på møllen.

Brødfabrikken blev ledet af bagermester Nielsen, som senere købte "Segalt Mølle".

Tre af bagersvendene husker jeg; Herluf Jensen, Korsgård og "Jens" fra Ørting. Af chaufførerne husker jeg Harald Birkeholm, Anton Nielsen og Niels Borup Skov.

I 1943 blev "Dampmaskinen" solgt og møllen overgik til elektrisk kraft. Min far og jeg udførte arbejdet for Ladegård & Co. i Odder.

Notat: Daglig klokken 1700 blev "fyret og tørsten" slukket af nogle "samvittighedsfulde" borgere. Jeg tror i ølhandler Skovs kælder, eller fyret.

Anna Pedersen, datter af syreske Petra Pedersen.

Anna og hendes mor boede i et af de ældste huse i Malling og var nabo til cykelhandler Hermandsen.

Jeg var meget glad for at komme i Annas hjem. Hendes mor havde altid et stykke chokolade eller kage til mig.

Gerda Smedegård Nielsen, datter af gårdejer Smedegård Nielsen, havde to brødre; Villy som var handelsuddannet og Egon som blev mejerist og giftede sig med Asta Jørgensen fra Synnedrup.

Sammen med Eigil Kirkegård tilbragte jeg mange timer på gården. Vi var altid inviteret med til Gerdas fødselsdag og vi gik vist også på danseskole sammen.

Ruth Hansen, datter af barbermester Richard og Laura Hansen, som havde forretning på Ajstrupvej ved siden af Malling Kro.

Jeg kom meget i Ruths hjem. Hun havde tre søskende; Rigmor, Grethe og Esther.

Ruths mor er på plejehjem i Tranbjerg og var i 1999 femoghalvfems år gammel.

LOMMEPENGE

Lommepenge var et ukendt begreb i vores familie, men vi led ingen nød af den grund.

Der var mange muligheder for at lave nogle "skillinger". Blandt andet samlede vi gammelt jern, ben og klude, som vi solgte til lokale produkthandlere; Oskar Norby og "Uld Ras".

Desuden uddelte jeg "Demokraten", for "avismanden" Peder Pedersen som boede på Møllevej. Det gav 35 øre om ugen.

MÆLKEDRENG

Først i trediverne begyndte Andelsmejeriet at producere "pasteuriseret" mælk. Som følge deraf blev der oprettet en mælkerute i Malling, drevet af Christian Frausing. Jeg husker tydeligt da vognen blev bygget hos Karetmager Åge Bech.

Jeg fik jobbet som mælkedreng hos Frausing. De største kunder var Bager Bonde og De Gamles Hjem.

Et pund smør kostede 1 krone og fire øre. En liter pasturiseret mælk kostede 20 øre.

Senere fik jeg jobbet som mælkedreng hos Sigvald Rasmussen på Djursland. Vi kørte fra Malling ved seks-tiden om morgenen. Sigvard havde en gammel 1927 kassevogn af mærket "Chevrolet", og vi skulle hente mælken klokken syv på "Østbanegården".

Det var et hårdt job. Jeg havde cirka femogtyve fjerdesale som skulle have mælk og smør, men det tog jeg med godt humør.

Sigvald var en dejlig mand. Når jeg blev bebrejdet noget, foregik det på spansk, han tilbragte sin ungdom i Argentina. Jeg tjente cirka 50 øre for hver tur.

Jeg mener Børge Nørum, søn af Axel Nørum som boede på Østergårdsvej, var mælkedreng hos både Sigvald Rasmussen og Frausing, når jeg skulle i skole om eftermiddagen.

BYDRENG

Hos bager Bonde var jeg bydreng. Om søndagen udbragte jeg morgenbrød, rundstykker, horn og kryddere.

Jeg skrabebe også plader, vaskede bil og hjalp til på landturene, som gik til Beder, Fulden, Fløjstrup og Ajstrup.

Da bageriet fik ny ovn installeret, bagte Bagermester Schultz brød til butikken, som vi hentede dagligt i Solbjerg.

Jeg var glad for at være hos Bonde og tjente 1,50 krone om ugen. To af bagersvende huskes særligt; Torkild Birkeholm, som var gift med skolelærerinde Martha Birkeholm og "Jensen", som kom fra Høvre på Sjælland, hvor hans far var Bagermester.

Hos Manufakturhandler Gammelby Jensen var ejeren Christian Jensen meget aktiv og sammen med sønnen Wilhelm Gammelby Jensen, drev de den anerkendte forretning.

Hos dem var jeg bydreng i længere tid. Om aftenen blev der fremstillet "Murersokker" i baglokalet til butikken, de blev også kaldt "Filtsocker", og blev brugt til at skåne strømperne når man brugte træsko og gummistøvler. Mit job bestod i at afklippe løse tråde og bundte sokkerne sammen.

Når arbejdet var forbi, samledes vi alle om et veldækket kaffebord. De havde alle tiders husbestyrerinde, som bagte de dejligste kringler og kager.

FASTELAVN

Drengene fra den ældste klasse i skolen blev hvert år udtaget til at blive fastelavnssoldater, som de blev kaldt.

Den ældste dreng blev udnævnt til konge og en af de største drenge til fanebærer.

Uniformen bestod af sorte benklæder, med påsyet hvide bændler langs benene, blå skråhue med hvide tresser og kvaSanct Kongen havde også en guldkrone og skuldertaske til opbevaring af penge.

Formålet var at samle penge ind til fest på kroen, med dans, sodavand og fastelavnsskiver for byens børn. Pigerne, fra den ældste klasse, håbede alle på at blive festens dronning.

Soldaterne marcherede rundt til alle husstande i byen og sang denne sang, skrevet af cykelhandler Hermansen.

Melodi: I alle de riger og lande.

Se her mine venner så kære.
for dagen vi mindes nu må.
så vil vi på søndag med ære.
svinge pigerne i dansen derpå.
Vi takker de gamle og unge,

vi takker de store og små,
for gaven i rakte vor konge,
vi hermed farvel byde må.

SANKT HANS

Sanct Hans aften "Valborg blus"

En uges tid før Sanct Hans lånte vi drenge en hestevogn hos en af gårdmændene. Vognen trak vi rundt til alle husstande i byen, medens vi skrålede af fulde hals "Vi samler til blus".

På daværende tid fandtes der ikke offentlig renovation, så det blev til mange vognlæs. Alt som kunne brændes modtog vi.

Alt blev kørt til "Holmskov" gårdens mark på Østergårdsvej, i nærheden af "Birkely" tilhørende den gamle lærer Pedersen.

Der var altid stor tilsøgning Sanct Hans Aften. Vi havde naturligvis også en heks, som sad på toppen af bålet.

Efter bålet var tændt, sang vi de gamle midsommerviser og så heksen flyve til "Bloksbjerg".

I gløderne stegte vi kartofler som vi spiste med stor fornøjelse.

ELEKTRIFICERING AF OMEGNEN

I 1930 fik beboerne i Nymarken, Bymosen, Østerskoven, Malling Bjerger, Rughaven og Norsminde indlagt elektrisk lys og kraft.

Min far ledede arbejdet for firmaet Ladegård & Co. i Odder.

Mange beboere fik samtidig deres fine gamle petroleumslamper lavet om til elektrisk lys, men mange flotte lamper blev simpelthen kørt på lossepladsen. De fleste købte moderne lysekroner.

BEBOERNE

Min far tog mig tit med på arbejde. Så legede jeg med børnene, medens far arbejdede.

Mange af børnene blev senere mine skolekammerater. Særligt husker jeg fra Nymarken, Eske Nielsens søn Richard og Bakkegårdes Harry, Olga, Tage og Peter.

Fra Henriettagården Rasmus og hans søster.

Fra Østerskoven husker jeg to familier; Søren "Slider" Rasmussen som havde et husmandssted på Østerskovvej og jeg husker to af børnene; Hans og Frida. Søren "Slider" Rasmussen kørte i flere år mælk fra de omkringliggende gårde til Malling Mejeri.

På østsiden af skoven lå Søren Jørgensens fars gård. Vi legede i skoven og jeg husker "rævebanken" med mange rævegrave.

Jeg havde den store glæde at træffe Søren igen under et besøg på Egnsarkivet i 1997. Han boede på den tid i Glud i Horsens, hvor han har en frugtplantage.

Fra Malling Bjerger Anders Jensens datter Dagmar. Anders Jensen havde været Amerikansk soldat under første verdenskrig 1914-1918.

Hans Baden, søn af Marie Baden som havde en ejendom på modsat side af Gartner Tamstrup.

Fra "Norsminde" havde jeg ingen skolekammerater. De gik i Ajstrup skole.

Jeg mindes stadig nogle af beboerne som fik indlagt lys. Blandt andet husker jeg toldereren Kjær, fiskerne Jens Mikkelsen, Cilius Mikkelsen, Søren Jensen, Peter Pagh, Fisker "Mads" Pedersen, Rasmus og "Gammel Peter" Vestergård og deres gamle mor Mariane Vestergård.

Den yngre Peder Vestergård som boede i "Fjordhuset", han havde en søn som hed Tage, han fiskede også.

Der skete altid noget i "Norsminde". Fiskekutterne kom ind med dagens fangst, som blev sorteret og fyldt i kasser.

I slæbestedet, hvor nu fiskehandleren har forretning, blev bådene skrabet og malet.

På stranden bødede og barkedede fiskerne deres net og ruser. Dengang kendte man ikke "nylon" net.

Egnens beboere handlede i den gamle købmandsforretning, ejeren hed Jørgensen.

Ålefiskeriet i fjorden, var vist på det højeste i mange år. Når fiskerne "røgtede" deres ruser var der altid god fangst.

SOMMERHUSE VED AJSTRUP STRAND

Først i trediverne, var der kun et sommerhus, som var beliggende på arealet mellem fisker Mads Pedersens hus og den nuværende "Ajstrup Camping" grund.

Det var en dejlig villa som var bygget og ejet af en murermester Andersen fra Aarhus.

De første Malling-borgere som havde sommerhus ved Ajstrup Strand var:

Tømrermester Åge Rogersen

Murermester Ferdinand Holm

Mekaniker Harald Jensen

Købmand Oskar Dich

Malermester Frederik Jensen

STØRRE BEGIVENHEDER I MALLING

Det tyske **luftskib "Graf Zeppelin"** fløj over byen, til stor forundring for unge og gamle.

Jeg husker også den første **flyvemaskine kredsede over "Egelund"**. Edgar Therkildsen og jeg var klar over at den ville lande et sted i omegnen. Vi løb tværs over markerne til vi nåede "Vilhelmsborg" og vi blev ikke skuffet.

Maskinen landede på marken lige ved hovedbygningen Det blev der talt længe om i Malling.

Socialdemokratiets store folkefest ved "Klondyke" hvor Statsminister Thorvald Stauning var hovedtaleren. Efter slagsangen "Internationale vi går til kamp for folkets sag", var sunget, var sikkert alle enige om at under Staunings ledelse, var Danmarks fremtid i gode hænder.

Renovering af hovedgaden blev begyndt i 1930, samme år jeg startede i Pogeskolen. Træerne blev fældet, telefonpælene fjernet, fortove anlagt og gaden brolagt. Mange var beskæftiget da alt arbejde blev udført med håndkraft, med undtagelse af kommunens "damptrømler". Ved jordarealet var følgende vognmænd beskæftiget, og alt kørsel foregik med hest og vogn: Brødrene Hans og Artur Nielsen, Malling Brødrene Hans og Herman Frederiksen, Langballe Jens Sørensen, Odder Carl Pedersen, Odder Brolægningen blev udført af brolægger Calmar fra Odder. Gaden er ikke længere brolagt, men jeg har observeret at mange af brostenene har fundet vej til kirkegården, hvor de bliver brugt som kantsten om gravene. "De gamles hjem" blev bygget i 1935 på arealet, hvor der i min barndom var kolonihave. Den første bestyrer var Åge Victor og hustru. Jeg husker tydeligt beboernes tilfredshed, med at det ikke blev kaldt "Alderdomshjemmet". Min mor tilbragte sine sidste år på "hjemmet", men 80 år gammel var hun, sammen med sin søster Asta, på besøg hos os i Canada.

Købmand J. Thorstensens gamle forretning blev i trediveerne nedrevet og genopbygget til tidens krav. På samme tid blev der også bygget et nyt pakhus med tilhørende mølleri. Under ombygningen af forretningen var handlen midlertidig henlagt til bygningen på hjørnet af Stationsvej og Østergårdsvej, som var lager for støbegods og foderstoffer. Her var også det gamle mølleri. Daværende ejer Ove Thorstensen byggede også et hus på det nord-østlige hjørne af Stationsvej og Østergårdsvej. I huset boede forretningens bogholder Bødtker og møllersvend Pedersen. Førstemanden i købmandsforretningen hed Enevoldsen. Han blev gift med en af bager J. Bondes døtre og jeg tror de havde en købmandsforretning i Rønde.

Brugsforeningen var i min barndom beliggende på hjørnet af Bredgade og Ajstrupvej. Under anden verdenskrig blev forretningen ombygget. Blandt andet blev der også indrettet lejlighed til uddeleren, som hed Thomas Larsen, på første sal. Min bror, Hartig Leth, var den første lærling efter ombygningen. Hartig var i mange år uddeler i Halling og Hov og før han blev folkepensionist, arbejdede han hos F.D.B. i Viby. Førstemanden hed Olsen og var gift med Persensens datter i "Mallinghus".

Følgende håndværksmestre var beskæftiget ved ombygning:

Murerarbejdet: Tømrerarbejdet: Sanitet: Elek. installation: Malerarbejdet:

Blikkenslager: Ferdinand Holm Åge Rogersen Peter Kirkegård Rasmus Leth
Dagø Møller

"Stenhøjgårdens" avlsbygninger nedbrændte. Jeg husker ikke årstallet, men gården blev hurtig genopbygget igen.

Gården var ejet af Jens og Marie Sørensen. De havde to døtre Else og Sigrid samt en søn Kaj Lykke Sørensen, som stod i lære hos mekaniker Harald Jensen. Vi gik på Teknisk Skole sammen.

MINE FORÆLDRES OMGANGSKREDS

Deres første venner i Malling har sikkert været brugsuddeler Magne Holm og hans hustru Ella. De havde to børn; en datter som hed Lilly og en søn som hed Preben. Familien Holm flyttede fra Malling omkring 1930, for at blive uddeler på Fanø, men de besøgte os flere gange senere.

Ellers var den faste omgangskreds:

Sadelmager, Jørgen Jensen og hustru

Barber, Richard Hansen og hustru

Fyrbøder, Hans Rasmussen og hustru

Arbejdsmand, Frederik Christensen og hustru

Tømrer, Knudsen og hustru

Mejerist, Ingvarsdens og hustru

Vognmand, Evald Frandsen og hustru

Smed, Arne Nielsen og hustru

De spillede kort. Pengene gik til en skovtur med medbragt mad og drikkevarer. Om vinteren gik turen til "Vennelyst" teater i Aarhus.

MIN LÆRETID SOM ELEKTRIKER

Den 1. november 1939 begyndte jeg min læretid hos firmaet Ladegård & Co., Torvet nummer 4 i Odder.

Hos firmaet blev min far udlært i 1920.

På Torvet nummer 4 var der foruden Ladegård også Odder telefon central, Odder Dagblads trykkeri, samt Købmand Hjalmar Andersens forretning.

Jeg cyklede til Odder hver dag, arbejdstiden var fra 8 til 5, kun i de hårde vintre under krigen, havde jeg kort til kørsel med banen.

Om vinteren gik jeg på Teknisk Skole i Malling, som var beliggende på første sal, hvor Egnsarkivet nu har til huse.

Lærerne på skolen var konstruktør Mortensen fra Ask, han underviste i geometri og tegning.

Kommunelærer Peder Pedersen underviste i dansk og skrivning.

I min lærerkontrakt står der at lærlingens løn er i overensstemmelse med reglerne for lærlingelovens paragraf 4 stykke 1, ansat således:

Fra 1-11-39 til 1-11-40 kr. 0,14 pr. time

Fra 1-11-40 til 1-11-41 kr. 0,18 pr. time

Fra 1-11-41 til 1-11-42 kr. 0,21 pr. time

Fra 1-11-42 til 1-11-43 kr. 0,26 pr. time

Store forhold, firmaet betalte også min sygekasse samt dæk til min cykel.

MALLING JAGTFORENING

Som barn var jeg allerede interesseret i jagt og fiskeri. Omkring 1933 blev jagtkonsulentvæsenet oprettet: Jeg husker stadig konsulent Mortensen, han var så jysk at det kneb med at forstå ham. Han viste lysbilleder og film om alt

vedrørende jagt og bekæmpelse af rovvildt. Jeg husker også første gang konsulent Jens Bjerg-Thomsen holdt foredrag og viste nogle af hans dejlige jagtfilm. Det foregik på Malling Kro. Bjerg-Thomsen var en glimrende historiefortæller. Blandt andet denne her om besøget hos en sognefoged, da han var ansat som konsulent. Da han bankede på døren, lukkede sognefogdens kone døren op og sagde "Go-dav".

Konsulenten: "Go-dav. Mit navn er Bjerg-Thomsen, den nye jagtkonsulent. Træffer jeg sognefogden hjemme?"

Konen: "Det er inte så godt, hen er ude og skie (skyde)."

Konsulenten: "Det er i orden, så venter jeg lidt."

Konen: "Det tror a it do ska, for han skier (skyder) kun en gang om året, og så varer det hele dagen."

Konsulenten: Rystede på hovedet og sagde "Det er nok bedre hvis jeg kommer igen en anden dag."

Foreningens årlige "klapjagt" så jeg hen til med stor forventning. Den dag "skulkede" jeg fra skole, og fulgte jagten fra ydrekanterne af "såterne". Jagten foregik på arealerne i og omkring Østerskoven, Bymosen og omkringliggende gårde. Foreningens daværende formand, så vidt jeg husker, gårdejer Rasmus Christensen eller Jørgensen ?, ledede jagten, satte skytterne på post og påtalte alle forseelser. Efter klapjagten mødtes jægerne og andre jagtinteresserede på kroen samme aften, til fælles kaffebord og bankospil. Gevinsterne var det nedlagte vildt; harer, fasaner og agerhøns.

Formanden var i øvrigt en af fortalernerne for fredning af Norsminde Fjord til vildtreservat.

ERHVERVSLIVET I MALLING

Følgende drev selvstændige forretninger:

Auto-værksted Harald Jensen på Bredgade

Bagermester Oluf Bonde på Bredgade Djernæs på Ajstrupvej

Blomster og Grønt Harriet Holm på Bredgade

Bødkermester Laursen på Mejerivej Richard Hansen på Ajstrupvej

Blikkenslager Møller på Bredgade

Brødfabrik Østjyske Bagermestre på Østergårdsvej
Cementstøberi Ferdinand Holm på Rønhøjvej
Cyelhandlere Hermandsen på Bredgade Anders Poulsen på Østergårdsvej
Dyrlæge Andersen på Bredgade
Damefrisør Kathrine Brad på Bredgade Mary Birkeholm på Ajstrupvej Richard
Hansen på Ajstrupvej
Ejendomsrådgiver Andreas Sode på Ajstrupvej
Fransk vaskeri og strygning Fru Rogersen på Bredgade Fru Margrete Nielsen på
Bredgade
Fiskehandlere Christian Olsen fra Ajstrup Jans Balle fra Ajstrup Katrine Nielsen
på Søndermarksvej Jens Ure på Bredgade
Gartnere Nielsen på Østerskovvej Tamstrup på Ajstrupvej
Hotelejere Holger Hansen, Malling Kro Magnus Jensen, Malling Kro Frits Jensen,
Afholdshotellet, Bredgade
Elect. installatør Rasmus Leth på Søndermarksvej
Købmænd Michael Jensen på Bredgade Oskar Dich på Østergårdsvej O.
Thorstensen på Stationsvej Thomas Larsen, Brugsforeningen Magnus Holm,
Brugsforeningen
Karetmagere Åge Bech og Sørensen på Ajstrupvej Boyesen på Østergårdsvej
Lillebil kørsel Smeden på Østergård, Arne Nielsen Sørensen "Mergelkongen" på
Lindeallé
Ladestation Fyrbøder Gregersen på Ajstrupvej
Mælkehandlere Christian Frausing på Bredgade Esmand Pedersen på
Tværgade
Mejeriudsalget Ingeborg og Anna Hansen på Bredgade
Malermestre Frode Gram på Bredgade Dagø på Ajstrupvej Frederik Jensen på
Bredgade
Murermestre Ferdinand Holm på Rønhøjvej Christian Andersen på
Østergårdsvej
Manufakturhandlere Christian Gammelby Jensen på Bredgade Carl Willadsen
på Stationsvej
Mølleri, korn og fodderstof A/S Malling Dampmølle på Østergårdsvej J.
Thorstensen på Stationsvej Malling Foderstof på Østergårdsvej
Malling Andelsmejeri Mejeribestyrer Thomsen på Bredgade

Produkthandlere Oskar Norby på Møllevej "Uld Ras" ? på Bredgade
Røgeri Jens Kjeldsen på Bredgade
Savværker Åby Madsen på Bredgade A/S Dampmøllen på Møllevej
Skomagemestre Jensen "Den Røde Støvle" på Stationsvej Åge Gammelby
Jensen på Bredgade
Slagtermestre Christian Brixen på Bredgade R. Eskesen på Ajstrupvej
Slagteriudsalget Niels Johansen på Bredgade
Smedemestre Christian Andersen på Bredgade Gustavsens på Ajstrupvej Peder
Kirkegård på Bredgade
Syerske Petra Pedersen på Bredgade frøken Toft på Ajstrupvej
Sæberhus og Boghandel Ingrid Vedel på Østergårdsvej
Skræddermestre Erhart Nielsen på Ajstrupvej Christensen på Bredgade Peter
Lunn Poulsen på Bredgade
Note: Lunn Poulsen var også Centralbestyrer
Sadelmagere og Møbelpolstre Jørge Jensen på Ajstrupvej N.C. Bruhn Trane på
Bredgade
Tapet og Farvehandel Frederik Jensen på Bredgade
Tømremestre Elvin Hansen på Bredgade Åge Rogersen på Bredgade
Træskohandlere Jens Kjeldsen på Bredgade Andersen i "Tusindhandlen" på
Ajstrupvej
Tækkemand Hans Hansen "Tække Hans" fra Fulden, min søster "Asta" var gift
med hans søn Vognmand Elvin Hansen på Kirkevej.
Urmagere Martin Nielsen på Bredgade Christian Theil på Bredgade
Vognmænd Brdr. Hans og Arthur Nielsen på Bredgade Brdr. Evald og Holger
Frandsen på Bredgade Andreas "Vognmand" Pedersen på Ajstrupvej
Note: "Andreas Vognmand" blev senere Luftlednings montør ved "Østjylland".
"Ugeavisen" Brdr. Christensen på Ajstrupvej
Rejsebud til Aarhus Eriksen fra Beder
Radio reparation Fyrbøder Gregersen på Ajstrupvej
Øldepot "Ceres" Thomas Skov på Østergårdsvej

ANSATTE VED STAT, KOMMUNE & BANK

POSTVÆSENET

Landpostbud Marius Madsen boede på Bredgade i huset, hvor senere "Landbobanken" havde til huse. På den modsatte side af gaden lå den gamle dyrlægebolig, hvor min søster og hendes mand Elvin Hansen havde cafeteria. Landpostbud Jacob Nielsen boede på Rodalsvej nummer 14. Jacob Nielsen havde flere sønner, en af dem var bosiddende i U.S.A., de andre hed Svend, Tage, Anker og Knud Erik som stod i lære hos Bager Bonde. Jeg tror også de havde en søster, men andet husker jeg ikke.

Landpostbud Vaen Boede i det hvide hus ved siden af kirkens parkeringsplads, han var det eneste postbud som havde bil, og gav af og til en køretur.

Bypostbud Andersen boede på Mejerivej i det sidste hus på venstre side, og var nabo til Bødker Laursen. Andersen havde flere børn, men navnene husker jeg desværre ikke.

JERNBANEN

Stationsforstander Andersen havde tjenestebolig i den østlige ende af stationsbygningen. Andersen havde to døtre Åse og Grethe som var to kønne piger, og dem passede forældrene godt på. Når der var "bal" i gymnastikforeningen, som gerne sluttede ved et tidspunkt, stod Andersen eller fruene udenfor "Kroen" og kaldte pigerne hjem.

Portør Sørensen boede på Bredgade og var nabo til Malermester Frederik Jensen. Sørensen havde en datter "Erna". Vi gik i skole sammen.

Portør Jensen boede til leje hos Karetmager Åge Bech på Ajstrupvej. Jensens datter "Erna" blev senere gift med Bagermester Osvald Schultz i Solbjerg.

Baneformand og Ledvogter Kajus Jørgensen boede i banens ledvogterhus på Bredgade. Jørgensen havde en datter "Asta" og en dreng, som jeg ikke husker navnet på.

POLITIET

Politibetjent Norman var den første betjent i Malling og boede på Bredgade, på den modsatte side af villa "Anita", som tilhørte Anders Poulsen.

Landoverpolitibetjent F. M. Grønnebæk boede på Bredgade i det sidste hus før "Vejlgården".

DISTRIKTSJORDEMODER

Frøken Andersen boede i "jordemoderboligen" på hjørnet af Bredgade og Østerskovvej. Frøken Andersen modtog mig da jeg kom til verden i "Mallinghus" i 1924.

LÆGER

Læge Kroman og senere Viggo Kelstrup boede i huset på hjørnet af Bredgade og Skolegade.

Jeg husker tydeligt da Kelstrup og familie flyttede ind i "Lægeboligen". Jeg var på dette tidspunkt mælkedreng hos Christian Frausing, vi afleverede mælk og smør ved køkkenvinduet ud mod Skolegade. Deres pige i huset var rødhåret og hed "Eva", jeg tror hun senere blev "bagerjomfru" hos Bonde.

SYGEPLEJEN

Distriktsygeplejerske frøken Rasmussen boede i huset ved siden af Vedels Boghandel på Østergårdsvej. Alle kendte frøken Rasmussen som en venlig dame og en dygtig sygeplejerske. Efter henstilling fra lægen, besøgte hun de syge mennesker i sognet.

SYGEKASSEN

Helge Kjeldsen, søn af Træskohandler Jens Kjeldsen, var forretningsfører for Sygekassen, som jeg tror havde til huse i Kjeldsens ejendom på Bredgade. Helge blev gift med "Ingrid", datter af murerarbejdsmand Jens Hansen, som var nabo til Barber M. Richard Hansen på Ajstrupvej.

KÆMNERKONTORET

Kæmner Mathias Andersen og hans datter Rosalia Andersen, som var Bogholder på kontoret "Kommunekontoret" og de boede i det hvide hus, beliggende på hjørnet af Rønhøjvej og Tværgade.

BIBLIOTEKET

Bibliotekar frøken Krøyer

FOLKEKIRKEN

Pastor Kelstrup og senere Pastor Anders Skriver, som jeg blev konfirmeret hos i Mallings kirke. Forberedelserne til konfirmationen foregik i Beder Præstegård, som var tjenestebolig for præsten.

Organist Skolelærerinde frøken Højgård og senere Edsen Johansen som boede på Rønhøjvej nummer 5.

Kordegne Førstelærer Grymer.

Ringer og Graver Steffen Therkildsen som boede i huset på Kirkevej nummer 4.

FOLKESKOLEN

Førstelærer Grymer Lærer Peder Pedersen Lærerinder frøken Højsgård og frøken Lindby.

EFTERTANKER

“Hvad man i ungdommen nemmere men aldrig i alderdommen glemmer”

Særligt husker jeg:

Mælkevognenes rumlen over brostenene på vej til Mejeriet.

Duften af nybagt brød fra Bondes Bageri.

Duften i Købmandsforretningerne, som var en blanding af krydderier, klipfisk, kaffe, ost, petroleum og meget andet.

“Kirkeklokkens” klang.

Fra radioen “hørspillet” familien Hansen, personerne var:

Åge – Åge Hansen

Gerda – Ellen Røvsing

Trillingerne og svigermor

“Monsunens sidste rejse” startede fra Aarhus havn i oktober 1933. Styrmanden på skibet var fra Mallings og hed Søren “Styrmand” Nielsen, søn af “Mikkel Vognmand” og bror til Hans og Arthur Nielsen.

